

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Procesy poznawcze cz. I
Wydział	Wydział Nauk Społecznych i Filologii
Kierunek	Psychologia
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	7
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	43 godz.
Cykl dydaktyczny	2024/2025 zimowy
Semestr studiów	1
Rok studiów	1
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2024/2025
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Wanda Osikowska (e-mail: wosikowska@afm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
1	13 godz.	30 godz.	7

2. Cele przedmiotu

C1	<p>.Dostarczenie studentom podstawowej wiedzy z zakresu psychologii poznawczej i tym samym stworzenie możliwości identyfikowania i psychologicznego definiowania przez studentów takich pojęć jak percepcja, myślenie, pamięć czy uwaga.</p> <p>Wyjaśnienie mechanizmów prawidłowego funkcjonowania i ewentualnych dysfunkcji w wymienionych procesach.</p> <p>Zaznajomienie studentów z wiedzą na temat różnic dotyczących fizjologicznych i psychologicznych aspektów omawianych procesów.</p> <p>Przedstawienie różnych podejść i koncepcji wypracowanych na gruncie psychologii poznawczej.</p> <p>Rozwijanie u studentów umiejętności swobodnego posługiwania się terminologią psychologiczną, identyfikowania cech charakterystycznych dla różnych paradygmatów psychologii poznawczej oraz umiejętności krytycznej ich oceny.</p>
-----------	--

3. Wymagania wstępne

brak

4. Opis efektów uczenia się

W1	<p>Wiedza: Student dysponuje podstawową wiedzą z zakresu psychologii poznawczej dotyczącą percepcji, myślenia, pamięci i uwagi. Orientuje się w ich mechanizmach, prawidłowym funkcjonowaniu i ewentualnych dysfunkcjach wymienionych procesów.</p> <p>Posiada wiedzę dotyczącą różnych podejść i koncepcji, jakie zostały wypracowane na gruncie psychologii poznawczej. Rozumie ich założenia, podstawowe twierdzenia, wzajemne podobieństwa i różnice oraz zna ich przedstawicieli.</p> <p>Posiada wiedzę na temat różnic dotyczących fizjologicznych i psychologicznych aspektów omawianych procesów.</p>	EUK7_W5
U1	<p>Umiejętności: Posiada umiejętność swobodnego posługiwania się terminologią psychologiczną i identyfikowania cech charakterystycznych dla różnych paradygmatów psychologii poznawczej oraz umiejętność krytycznej analizy tekstów z tej dziedziny.</p>	EUK7_U2
K1	<p>Kompetencje społeczne: Student rozumie konieczność dalszego nabywania wiedzy z zakresu procesów poznawczych, jako jednego ze składników wiedzy psychologicznej dotyczącej człowieka.</p>	EUK7_KS6

5. Treści programowe

Wykład (13 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 1)
Wyk1	<p>Wprowadzenie do problematyki psychologii poznawczej.</p> <p>PERCEPCJA.</p> <p>Definicja i fazy procesu spostrzegania. Przetwarzanie typu dół-góra, góra-dół. Teorie strukturalne.</p> <p>Spostrzeganie jako proces kategoryzacji percepcyjnej. Rodzaje reprezentacji poznawczych. Pojęcie cyklu percepcyjnego (U. Neisser).</p> <p>Teoria J. Brunera - koncepcja konstruktywistyczna; pojęcie gotowości, niespójności i obronności percepcyjnej.</p> <p>Podejście ekologiczne J. Gibsona - teoria spostrzegania bezpośredniego jako alternatywa dla pojęć konstruktywistycznych i schematowych.</p> <p>Spostrzeganie - próba syntezy dotychczasowych koncepcji. U. Neisser - teoria polimorficzna: spostrzeganie bezpośrednie, interpersonalne i upośrednione (reprezentacje poznawcze)</p> <p>PAMIĘĆ</p> <p>Tło historyczne badań nad pamięcią. Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces. Fazy procesu pamięciowego.</p> <p>Rodzaje procesów pamięciowych.</p> <p>Związki między procesami pamięciowymi wyodrębnionymi ze względu na czas przechowywania informacji.</p> <p>Główne kierunki oceny blokowego modelu pamięci.</p> <p>Podstawowe właściwości pamięci proceduralnej, semantycznej i epizodycznej (E. Tulving). Pamięć deklaratywna i niedeklaratywna (J. R. Anderson).</p> <p>UWAGA</p> <p>Uwaga jako proces selekcji i uwaga jako proces odpowiedzialny za gospodarowanie zasobami poznawczymi.</p> <p>Czasowo-wytrzymałościowy aspekt uwagi. Teorie uwagi.</p>

Ćwiczenia (30 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 1)
Cw1	<p>PERCEPCJA</p> <p>1. Wprowadzenie do terminologii naukowej z zakresu procesów poznawczych. Porównanie znaczenia kolokwialnego i naukowego używanych pojęć. Wprowadzenie podstawowych pojęć z zakresu psychofizyki takich jak: bodziec, próg absolutny, próg różnicy, wrażliwość, czułość, bodziec dystalny, bodziec proksymalny. Funkcja i podział analizatorów. Procesy percepcji.</p> <p>SYSTEM WZROKOWY</p> <p>2. Charakterystyka fizycznych cech światła. Budowa i funkcjonowanie analizatora wzrokowego. Wrażliwość na światło. Ruchy oczu. Widzenie barw (widmo psychologiczne, barwy dopełniające, kontrast następczy i równoczesny). Przeprowadzenie doświadczeń ilustrujących powstawanie zjawiska kontrastów.</p> <p>3. Teorie widzenia barw. Zaburzenia w widzeniu barw. Psychologiczne oddziaływanie barw. Synestezje i symbolika barw. Przeprowadzenie (na grupie studentów) badania widzenia barw tablicami Ishihary</p> <p>4. Percepcja ruchu. Percepcja kształtu. Prawa organizacji percepcyjnej. Procesy typu dół- góra, góra- dół. Percepcja odległości i głębi - wrodzone i nabyte wskaźniki spostrzegania przestrzeni trójwymiarowej. Przeprowadzenie doświadczenia ilustrującego zjawisko paralaksy ruchowej. Badanie widzenia głębi za pomocą stereometru.</p> <p>5. Czynniki wpływające na wybiórczość spostrzegania. Wpływ doświadczenia na percepcje wzrokowa. Rodzaje stałości percepcyjnej, złudzenia w procesie percepcji. Materiał filmowy dot. funkcjonowania analizatora wzrokowego.</p> <p>SYSTEM SŁUCHOWY.</p> <p>6. Fizyka dźwięku. Budowa i funkcjonowanie analizatora słuchowego. Zależności istniejące między częstotliwością i intensywnością dźwięku, a psychologicznymi wymiarami dźwięku wysokością i głośnością. Progi słyszenia. Badanie audiometrem: wyznaczanie krzywej słyszenia.</p> <p>7. Kierunkowość słyszenia. Teorie kodowania częstotliwości i intensywności dźwięków. Wpływ hałasu na funkcjonowanie człowieka. Deprywacja sensoryczna i przeciążenie sensoryczne (na przykładzie narządu słuchu). Materiał filmowy dotyczący analizatora słuchowego.</p> <p>CZUCIE SKÓRNE I BÓL</p> <p>8. Charakterystyka bodźców oraz budowa i funkcjonowanie analizatora. Neuronalne, chemiczne i psychologiczne mechanizmy czucia bólu. Empiryczne sprawdzanie gęstości rozmieszczenia receptorów skórnych na ciele człowieka.</p> <p>KINESTEZJA I ZMYŚŁ RÓWNOWAGI.</p> <p>9. Charakterystyka bodźców, budowa i funkcjonowanie analizatorów. Współdziałanie zmysłów: wzroku, kinestezji i równowagi. Materiał filmowy dotyczący funkcjonowania zmysłu kinestezji i równowagi.</p> <p>SMAK I WĘCH</p> <p>10. Zmysł smaku i węchu. Charakterystyka fizycznych cech bodźców. Budowa i funkcjonowanie analizatorów, teorie percepcji smaków i zapachów. Współdziałanie zmysłów w procesie percepcji. Materiał filmowy dotyczący funkcjonowania zmysłów smaku i węchu.</p> <p>MYŚLENIE</p> <p>11. Czynność myślenia - definicje, funkcje i rodzaje myślenia. Struktura myślenia. Metody badania myślenia. Badanie myślenia konkretno-wyobraźniowego (technika głośnego myślenia). Eksperymenty na przyswajanie pojęć (metoda różnicowania oraz metoda przyswajania pojęć w kontekście). Myślenie abstrakcyjno-pojęciowe - rozwiązywanie wybranych zadań z testu Ravena.</p> <p>PAMIĘĆ</p> <p>12-13. Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces. Fazy procesu pamięciowego. Zależności między pamięcią sensoryczną, krótkotrwałą i długotrwałą. Anatomiczno-fizjologiczne podłoże funkcjonowania pamięci (materiał filmowy). Dowody odrębności pamięci krótkotrwałej i długotrwałej.</p> <p>UWAGA</p> <p>14. Funkcje uwagi, teorie uwagi, metody badania uwagi. Przeprowadzenie badania uwagi aparatem Piórkowskiego, apartem krzyżowym i testami papierowymi.</p> <p>15. Powtórzenie materiału.</p>

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
MI1	Filmy edukacyjne
MI2	Badanie sprawności procesów poznawczych za pomocą testów aparaturowych i papierowych

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	13 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	30 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
	132 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	175 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	7 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Obecność na zajęciach wg wymogów regulaminu studiów.

Zaliczenie kolokwium z ćwiczeń - kolokwium pisemne to 5 pytań otwartych z problematyki omawianej na ćwiczeniach.

Odpowiedź na każde pytanie może być oceniona w skali 3-5. Końcowa ocena z ćwiczeń to średnia arytmetyczna z pięciu pytań.

Zdanie egzaminu z całości materiału w postaci testu (60 pytań).

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	minimum 85% przy 60 pytaniach 51-60 poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 4,5:	minimum 76% przy 60 pytaniach 46-50 poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 4:	minimum 68% przy 60 pytaniach 41-45 poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 3,5:	minimum 60% przy 60 pytaniach 36-40 poprawnych odpowiedzi
Na ocenę 3:	minimum 50% +1 punkt, np przy 60 pytaniach 31-35 poprawnych odpowiedzi

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Poprawna, wyczerpująca odpowiedź na każde postawione na kolokwium pytanie.
Na ocenę 4,5:	Poprawne odpowiedzi na wszystkie pytania, ale niewyczerpujące całości tematu.
Na ocenę 4:	Poprawne i wyczerpujące odpowiedzi na cztery pytania.
Na ocenę 3,5:	Poprawne odpowiedzi na cztery pytania, ale niewyczerpujące całości tematu.
Na ocenę 3:	Poprawne odpowiedzi na trzy pytania.

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Maruszewski. T. (2017). Psychologia poznania. Umysł i świat, Gdańsk: GWP [rozdz. I - IV]
2. Gerrig, R.J, Zimbardo, P.G. (2022) Psychologia i życie, Warszawa, PWN [wybrane rozdziały]
3. Lindsay, Ph., Norman, D.A.(1984). Procesy przetwarzania informacji u człowieka, Warszawa, PWN [wybrane rozdziały]

Literatura uzupełniająca

1. Strealu, J. Dolinski, D. (2021). Psychologia akademicka., Gdańsk, GWP [Tom I, rozdział 6]
2. Tomaszewski, T. (1992). Percepcja, myślenie, decyzje. Warszawa, PWN [str. 1-108]

Publikacje prowadzącego

1. Osikowska W., Cichosz A., Przetacznik J. (2014). Wpływ ekstremalnie niskich temperatur na psychikę człowieka- wybrane problemy, Czasopismo Psychologiczne, t. 20, nr 2.
2. Osikowska W., Przetacznik J., (2008) Problemy percepcji i oceny wartości krajobrazowych", w: Sztuka ochrony i kształtowania środowiska. Kraków, Politechnika Krakowska.
3. Osikowska W., Przetacznik J.(2007). Problemy percepcji i oceny estetycznej krajobrazu Krakowa, Roczniki Geomatyki -Annals of Geomatic tom 5, z. 3: Warszawa: Wyd. Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej.

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

mgr Mateusz Malinowski (e-mail: mmalinowski1@uafm.edu.pl)

dr Wanda Osikowska (e-mail: wosikowska@afm.edu.pl)

mgr Anna Stach-Borejko (e-mail: astach-borejko@uafm.edu.pl)